

- בעניין: 1. עבדאלנבי ת.ז.
2. עבד אלנבי ת.ז.
3. פחורי ת.ז.
4. פחורי ת.ז.
5. ארנאוט ת.ז.
6. ברכה ת.ז.
7. סרחאן ת.ז.
8. צגיר ת.ז.
9. גמגום ת.ז.
10. גמגום ת.ז.

העותרים

11. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר ע.ר. 580163517
ע"י ב"כ עוה"ד תמיר בלנק (מ.ר. 30016) ו/או עדי לוסטיגמן (מ.ר. 29189)
ו/או הגר שחטר (71140) /או איה חאגי עודה (מ.ר. 81573)
מרחוב שמואל הנגיד 27 ירושלים 94269
טל': 02 - 6222808 ; פקס: 03 - 5214947 ; mail@lb-law.net

- נ ג ד -

המוסד לביטוח לאומי

הלשכה המשפטית

רחוב שמעון בן שטח 4 ירושלים 91007

טל': 02-6755683 ; פקס: 02-6755620

המשיב

תגובה העותרים לתגובת המשיב

העותרים מבקשים להגיש לתגובת המשיב (שלא הומצאה לעותרים ונצפתה במקרה בנט המשפט ב- 22.3.22 אחר הצהריים), זאת על מנת לייעל ולמקד את הדיון בעתירה הקבוע ליום 24.3.22. התגובה אינה ממצה את טענות העותרים, ומוגשת בסד זמנים קצר.

א. המשיב מודה שהוא פועל כזרוע הארוכה של השב"כ

1. המשיב מודה בפה מלא, כי במקרה של העותרים הוא נסמך על מידע שהגיע אליו מהשב"כ. במקרה הזה כוחות הביטחון (השב"כ) שיתף את המשיב במידע באופן שבפועל גרם לו לקבל החלטה בצורה המוטעית ביותר האפשרית, החלטה לא מבוססת, פוגענית ולא חוקית. אם קבלת העתירה עלולה להביא להפסקת שיתוף פעולה כזה המביא לתוצאה קלוקלת כזו (יאמר מייד, לא ברור מה הקשר בין העתירה לבין הפסקת שיתוף הפעולה), אז כל הצדדים יצאו נשכרים.
2. עובדה היא שלכל העותרים יש בן משפחה שנחשד בחשדות בטחוניים כלשהם עובר לשלילת התושבות של כל המשפחה. מה שקרה בפועל, ועכשיו יש לנו הודאה בפה מלא על כך, שהשב"כ מסר מידע בטחוני והביטוח הלאומי שלל באופן אוטומטי ולא מבוסס את התושבות. אם זה לא זרוע ארוכה של השב"כ, איני יודע מה יקרא זרוע ארוכה.
3. במאמר מוסגר יצויין, כי מהעובדה שהייצוג הועבר למשרד פרטי עולה חשש, כי ב"כ המשיב בעניין זה לא היו בעצמם חשופים לחומר מהשב"כ ולפיכך לא ברור על סמך מה נכתבו חלק מהטענות בתגובה.

ב. המשיב פועל שלא כדין ובחוסר תום לב

4. האם באמת צריך להתייחס לטענת חוסר תום לב והיעדר נקיון כפיים של העותרים וזאת בשל כך שטענו שהמשיב פעל שלא כדין?
5. המשיב לא העביר מידע בהתאם לחוק חופש המידע, שלל תושבות של העותרים 1-10 ובכלל זה מנע ביטוח בריאות במשך חודשים ארוכים מילדים ונשים בהריון, לאחר מכל כל ההחלטות של המשיב בוטלו, במקרים רבים תוך פסיקת הוצאות משפט. באף אחד מהמקרים לא הובא בפני הרשות הרלבנטית (בית הדין האזורי לעבודה) או העותרים שנפגעו מההחלטה, הסבר כלשהו לשלילת התושבות מלכתחילה (ראו נספח א' לעתירה). כגוף הפועל מכוח חוק ותפקידו להבטיח ביטחון סוציאלי לתושבי ישראל, מעל המשיב בתפקידו כלפי כל העותרים כולם, כאשר נתן החלטה שגויה ולא מבוססת בעניינם.
6. גם דרך הטיעון של המשיב חסרת תום הלב. כך, למשל, בפסקה 23, שם מצוטטת **דעת מיעוט** של כבוד השופט עמית בע"מ 7744/10 **המל"ל נ' מנגל** (15.11.12) **בלי לציין שמדובר בדעת מיעוט**. קשה להאמין שהמשיב, שהיה צד לפסק דין חשוב ומרכזי זה לא יודע שמדובר בדעת מיעוט. הדברים גם רשומים בסיכום פסק הדין עצמו. חבל. הדברים מאפיינים את ההתנהלות הדיונית והמהותית של המשיב.

ג. המידע שהתבקש מועבר בשגרה

7. המידע המבוקש מועבר בשגרה תוך זמן קצר למבוטחים. המשיב יודע זאת. מצורפות דוגמאות מהחודשים האחרונים לבקשות למידע דומה שנענו באופן יחסית מיידי ושגרתית והמידע נשלח למשרד הח"מ. יש דוגמאות רבות אחרות שלא יובאו כאן כדי לא להכביד.
- "נספח 1"** בקשות לחומרים מהביטוח הלאומי ותשובות מהחודשים האחרונים
8. במקרה של העותרים, הפלא ופלא, החומרים התבקשו כבר לפני חודשים ארוכים, עוד לפני הפניות במסגרת חופש המידע, אלא במסגרת זכות העיון הפרטית ולפי כל דין ועד עתה לא הועברו.
- "נספח 2"** פניות העותרים לקבלת המידע בטרם הפניה לחוק חופש המידע
9. הטענה שהבקשות לא נענו בטעות לא הובהרה והיא על פניה, למרבה הצער, לא נכונה, בלשון המעטה, וודאי לא מסתברת (וכיצד יכולה להיות טעות לגבי 10 עותרים שונים). בכל מקרה, אם המשיב מודה שנפלה טעות, מדוע הוא מבקש לדחות את העתירה ומדוע יש לחייב את העותרים בהוצאות על טעותו?
10. בנוסף, הטענה שהחומר יועבר רק בדיון לא ברורה. הח"מ מייצג את כל העותרים וניתן וצריך להעביר את החומרים אליו לאלתר, ככל שהם קיימים. מדובר בהתנהלות חסרת תום ושלא כדין מצד המשיב.
11. המובן מאליו צריך להאמר שוב, החומרים לא הועברו, כיוון שבמקרים האלה, אין מדובר בשלילה המבוססת על ספק תושבות, אלא על שלילה שהגיעה, על פניו, לאחר קבלת מידע/הוראה משהשב"כ בעניין חשדות בטחוניים נגד מי ממשפחת העותרים.

ד. המשיב מבזה את פסק הדין של בית הדין הארצי לעבודה בעניין זכות טיעון ופוגע בתושבי ירושלים המזרחית

12. קשה להתעלם מפרק ג.1. שכולו רמיזות ארסיות על טבעם החמקני והערמומי כביכול של תושבי ירושלים המזרחית, המנסים כל העת, כך נדמה, לשטות במשיב חסר האונים, ונעים בחשאי ממקום מגורים אחד לשני.

13. באופן חמור, מביש ומבזה, המשיב מודה (פסקה 17), כי הוא פועל בניגוד להסכמה שניתן לה תוקף של פסק דין בבית הדין הארצי לעבודה במסגרת עב"ל 18693-07-13 על פיו יש ליתן זכות טיעון לפני ההחלטה על שלילת התושבות, תוך פרוט הטעם המרכזי לשלילה, ואפשרות לטעון את הטענות תוך 45 ימים. בפסק הדין נקבעו הגנות פרוצדוראליות נוספות, שאף אחת מהן כמעט לא קויימה בעניינם של העותרים, כפי שהמשיב מודה.

"נספח 3" פסק עב"ל 18693-07-13

ה. חסיון של השב"כ

14. לגבי הטענה לחיסיון לפי סעיף 14(א)(2) שעניינו השב"כ. הטענה כפי שניתן להבין היא כי חל סעיף 14 לחוק חופש המידע משום שהמידע שאין רוצים לגלות **התקבל** מהשב"כ.

15. ראשית, ודאי שאין בטענה לחיסיון משום הצדקה לאי מענה לבקשה במועדים הקבועים בחוק חופש המידע והעברת המידע שלדעת הרשות אינו חסוי.

16. בנוסף, באותה פסקה (15, 24) נאמר שהתקבל מידע מהשב"כ ולאחר מכן נאמר שהוא נמצא בחזקתו הבלעדית של השב"כ ושאינו מצוי בידי המשיב. זה מעט לא הגיוני. או שהמידע התקבל, ואז הוא כבר לא בחזקה בלעדית של השב"כ, או שהוא לא התקבל. חזקה בלעדית לא יכולה להיות של שני גופים. מידע לא יכול להתקבל אצל צד שלישי וגם להישאר רק אצל הצד שמסר אותו. דרך טיעון זו של המשיב אולי לא תכריע את הכף לטובת העותרים, אולם היא דוגמא לדרך טיעון לא עניינית בה נוקט המשיב. בכלל רוח התגובה דומה לטיעון בהליך אזרחי בין שני יריבים פרטיים ניציים, ולא תגובה של רשות שמעלה בחובותיה כלפי התושב וכלפי החוק ואמורה לתת שירות הוגן והגון.

17. האפשרות היחידה לטעון, כי סעיף 14 חל בהקשר של השב"כ הינה, אם כן, לטעון שמדובר במידע ש"נוצר" או ש"נאסף" על ידי השב"כ בלבד. המשיב אפילו אינו טוען זאת ברצינות. שהרי אם מדובר במידע שכולו נוצר ונאסף על ידי השב"כ, אזי אילו בדיקות מעמיקות נעשו בכל מקרה ומקרה על ידי המשיב (ראו סעיף 24). או שהמשיב בדק בעצמו ויש חומר שלו, או שהמשיב לא בדק, ואז אין חומר. במקרה של העותרים, ככל הנראה אין כל בדיקה אמיתית מצד המשיב, לכל הפחות לפני ההחלטה על השלילה. זו גם הסיבה שהמשיב נעמד על רגליו האחוריות ומקשה מאוד על קבלת המידע שהתבקש.

18. במאמר לא מוסגר יצויין, כי הטענה בפסקה 24 כי התקבל מידע מהשב"כ בנוגע לעשרות רבות של מבוטחים ונשללה תושבות רק במספר מצומצם היא טענה שאינה נכונה, במילים עדינות ונטענת בעלמא. מתבקש להורות למשיב לתן אסמכתא לטענה זו. על פי המידע הישיר המצוי בידי המוקד להגנת הפרט, פנו אליו למעלה מ-10 משפחות, שבהן עשרות בני משפחה, גברים נשים וטף, שמעמד התושבות שלהן נשלל עובר למאי 2021 (בסמוך לאירועי שומר חומות). זהו רק קצה הקרחון ורק משפחות שפנו למוקד ישירות. מדובר על העותרים

כאן וכן עבלה עבד אלרסול, משפחת אבו ג'ומעה, משפחת עבאסי ומשפחות אחרות נוספות שלבסוף החליטו לא לנקוט בהליכים משפטיים. בסך הכל ידוע על מספר עשרות משפחות (מאות בני אדם) שנשללה תושבות בשל מידע מהשב"כ במסגרת אירועי "שומר החומות" במאי 2021.

"נספח 4" כתבת הארץ מיום 27.5.21 בנוגע לשלילה המונית של תושבות על רקע בטחוני

19. ודאי שקשה גם להלום את הטענה שהתבצעה בדיקה מעמיקה בכל מקרה ומקרה עם העובדה שמייד עם הגשת התביעה לבית הדין האזורי בכל המקרים שטיפל בהם הח"מ מלבד אחד (המקרים הוצגו בחלקם בנספח א' לעתירה) הושבה התושבות באופן מיידי, ללא שהועבר בתביעה עצמה מידע נוסף או מחדש. יצויין, כי העברת המידע המבוקש אמורה לסייע למשיב לאושש את טענתו לבדיקות שנעשו על ידו. כיוון שאין בדיקות כאלה, הוא נתלה בטיעונים משפטיים רובם מופרכים מיסודם.

20. עולה מהתגובה, כי בירושלים המזרחית השב"כ מלווה את המשיב על כל צעד ושעל. יחד עם זאת, אין שום בקשה לקבל את החומר מהשב"כ, אלא את אופן והעיבוד שלו במסמכי ובחזקת הביטוח הלאומי, שהוא ודאי לא מסווג ונוצרו על ידי הביטוח הלאומי.

21. גם אם תמצי לטעון, כי מדובר במידע שהוא, בין היתר, תולדה של עבודה של השב"כ, הרי בה"פ (מחוזי י-ם) 282/00 **עציון נ' סגן המנהל הכללי למשרד לביטחון פנים** (22.6.00) כבר נאמר, כי *"העולה מן המקובץ, שיש לקבוע כי סעיף 14 אינו מוציא מתחולתו של החוק עניינים הנוגעים באופן כללי לעבודת אחד הגופים החוסים בצלו, אלא רק מידע שנוצר, נאסף או מוחזק באופן בלעדי על-ידי אחד הגופים הללו."* כאמור, סעיף 14 מחריג מידע שנוצר על ידי השב"כ בלבד (ראו, למשל, עת"מ (י-ם) 54247-04-15 **התנועה לזכויות דיגיטליות נ' משרד הפנים** (31.7.19), שם בפסקה 40.

22. כמו כן מופנה בית המשפט הנכבד לדברים הנכוחים שנאמרו בסוגיה דומה על ידי כבוד השופטת ברק ארז בעע"מ 1786/12 **ג'ולאני נ' מ"י** (18.2.14) בהקשר של חשיפת מידע שהתבסס על מידע גולמי של רשות המוחזקת מחוק חופש המידע:

ככלל, חשוב לחזור ולהזכיר כי כמו בהקשרים אחרים יש להיזהר מפרשנות מרחיבה לחריגים לתחולתו של חוק חופש המידע, שהרי גילוי המידע הוא הכלל ואילו החיסיון הוא החריג לו (ראו למשל: עניין פריד, בעמ' 137-140). אכן, חומר חקירה משטרתי נופל לגדרו של החריג הקבוע בסעיף 14(א)(9) אולם, לא כן כאשר מדובר בעיבוד של חומרים אלה על-ידי הפרקליטות או אף התביעה המשטרית... כאמור, החריג המתייחס למערך המודיעין והחקירות של משטרת ישראל לא נחקק עקב כך שהמידע המוחזק בידי מערך זה אינו מידע שלציבור אין עניין בו, אלא במטרה להגן על מידע מסווג, על שיטות חקירה ועל פרטיותם של הנוגעים בדבר, וכן כדי להבטיח את נכונותם של אזרחים לשתף פעולה עם חקירות המשטרה. כאשר מדובר בתמצית "מעוקרת" של עובדות תיק חקירה שנערכה בידי הפרקליטות ושאינה פוגעת בפרטיותם של המעורבים ואף לא חושפת מידע מסווג, הרי שהחלת החריג אינה מגשימה את תכלית החוק.

ו. הטענה לחיסון בשל חקירה

23. לגבי הטענה שמדובר במידע החסוי לפי סעיף 14(א)(8) לחוק חופש המידע, המחריג "כל גוף או רשות שיש להם סמכות חקירה על פי דין, לגבי מידע שנאסף או שנוצר לצורכי חקירה ולגבי מידע מודיעיני", יש לדחות טענה זו מכל וכל.
24. ראשית, סמכויות החקירה הסטטוטוריות אליהן מפנה המשיב בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה - 1995 אינן רלבנטיות. סעיף 146(ב) עוסק בחקירה לגבי גמלה של ביטוח נפגעי עבודה; סעיף 383 עוסק בחקירה של עובד במקום עבודה; סעיף 384 עוסק בהסמכת הביטוח הלאומי לדרוש ידיעות מעובד של גוף ציבורי. הכל לא רלבנטי לענייננו ולא החומר שהתבקש, והמשיב אף לא טוען זאת. למשיב לא ניתנו בחוק סמכויות המוגדרות "חקירה" לצורך קביעת תושבות. אם כבר חוק הביטוח הלאומי מלמד אותנו שהבדיקות שעושה המשיב בעניין תושבות אינן חקירה כהגדרת בחוק.
25. חקירה במובן שבו עוסק פסק הדין של בית המשפט לעניינים מנהליים עת"מ 38138-08-19 **אמסלם נ' רשות התחרות** (10.2.20) עוסק במצב בו הרשות מפעילה סמכויות חקירה שמקבילות להליך פלילי, בהליך שיכול להביא לעיצום כספי או להרשעה פלילית. ודאי שאין הדבר דומה לענייננו.
26. במקרה שלנו, עצם הכינוי של המשיב את הבדיקות שהוא עושה כ"חקירה" אינו הופך אותה לחקירה במובן של החוק. לשיטת המשיב, כל בדיקה שעושה גוף כלשהו בכל נושא כלשהו, אם תינתן לה הכותרת, חקירה (שאפילו המשיב קורא לה בדרך כלל "בדיקות") תהא חסויה. מדובר בפרשנות לא נכונה של חוק חופש המידע בניגוד לתכליתו.

ז. הטענה לגבי סעיף 9(ב)(8) לחוק חופש המידע

27. לבסוף הטענה, כי המידע יפגע בהליכי חקירה ולגילוי מקורות מידע חסויים וליסייע לתושבים להערים על המשיב, גם היא מוטב הייתה שלא תטען.
28. כאמור, מדובר בחומר המועבר בשגרה לכל המבוטחים המבקשים זאת (דוגמאות אחרונות נתנו לעיל). אין מדובר בבקשה לגילוי שיטות חקירה ובדיקה סודיות, אלא בדוחות גלויים לחלוטין המוצגים חדשות לבקרים בפני מבוטחים ובבתי הדין מדי יום ביומו.
29. כפי שראינו לעיל אין מדובר בפגיעה בהליכי חקירה, גם כיוון שאין מדובר בחקירה במובן של החוק. כמו כן אין הליכי בדיקה כלשהם המתנהלים כעת בעניינם של העותרים, שכבר ניתנה החלטה בעניינם.
30. באשר לאיזונים למול האינטרס (הלא קיים) באי הגילוי, הרי לעותרים ולציבור יש אינטרס ישיר וחשוב ביותר לודא, שההחלטה בעניינם התקבלה באופן ראוי ועל פי החוק. על פניו, כאמור, מדובר בהחלטות פסולות משיקולים זרים, בחריגה מהדין, החלטות שכולן בוטלו על ידי בית הדין האזורי לעבודה.
31. אם כבר, גילוי המידע יאפשר, בתקווה, לציבור ולמשיב עצמו, לתקן את הטעויות שלו עצמו שנעשו באופן גורף בעניינם של כל העותרים כולם ויסייע בכך שהמשיב לא "יערים" קשיים והכבדה מיותרים על התושבים ועל בתי הדין והמשפט. למותר לציין, כי בניגוד לדין, לא ניתנה כל החלטה מצד המשיב לגבי איזון, שערך, כביכול על פי סעיף 9(ב) לחוק.

ח. סיכום

32. המשיב אינו מכחיש שפעל שלא כדין כאשר לא העביר מידע שאינו שנוי במחלוקת במשך כשישה חודשים מאז הגשת הבקשה ואינו מביא הסבר של ממש לאי מענה מוחלט לבקשות העותרים.
33. המשיב מודה שהוא הסתמך במקרה של העותרים (ובמקרים רבים אחרים באותה תקופה) על מידע מהשב"כ. כיוון שהמשיב לא ביצע כל בדיקה עצמאית רלבנטית בטרם שלילת התושבות של העותרים ודומיהם, וכיוון שהמידע מהשב"כ לא היה יכול באופן סביר לבסס החלטה של שלילת תושבות (שלילה שבכל המקרים של העותרים בוטלה באופן מיידי), הוא מנסה בתואנות משפטיות שרובן מופרכות, למנוע העברת המידע, מידע שמועבר בשגרה בפרקי זמן קצרים.
34. אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיב להעביר אל העותרים את המידע שהתבקש בבקשת חופש המידע נשוא עתירה זו.
35. כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיב בהוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד.

תמיר בלנק, עו"ד
מ.ר. 30016
ב"כ העותרים